

(Fortsættelse 50):

ET LILLE SKRIDT NÆRMERE DET STORE MÅL

Det var fortsat især inspirationen fra Walt Disneys første lange tegnefilm, "Snehvide", og fra de årlige Disney Jule-Shows i Metropol og de af Disneys korte tegnefilm, man lejlighedsvis også kunne se i andre biografte, som jeg indtil sommeren 1943 havde haft mulighed for og lejlighed til at se, der var min store inspirationskilde til selv at ville lave tegnefilm.

Dette mål rykkede faktisk et første lille skridt nærmere, da jeg en dag i begyndelsen af juni 1943 var i biografen og her bl.a. så en reklametegnefilm for Sylvester Hvids Reklamebureau. Filmens design og handling var ganske enkel: Midt i det sort-hvide filmbillede så man i store bogstaver navnet "Sylvester Hvids Reklamebureau", og på hver side af dette logo var der en trappe med henholdsvis en dreng og en pige, som stod øverst oppe på hver sin trapeafsats. Efter et kort øjeblik glattedes trappen tilvenstre pludselig ud, så trinene forsvandt og drengen kurede ned og landede stående omtrent i bunden af billedet. Idet drengen landede der, kom tallet "7016" til syne under hans fødder, hvorefter han med høj stemme sagde: "Halvfjers-seksten". Straks efter glattede trinene ud på trappen tilhøjre, og pigen kurede ligeledes ned ad trappen og landede stående i højre side af billedet, samtidig med at tallet "7017" viste sig under hendes fødder, og man hørte hende sige: "Halvfjers-sytten". Hvorefter en mandlig speakerstemme sagde: "Sylvester Hvids Reklamebureau - halvfjers-seksten og halvfjers-sytten".

Denne lille reklametegnefilm betød for mig signalet til at gå i aktion, idet jeg straks mente, at det nævnte reklamebureau jo måtte lave tegnefilm, når man havde produceret den lille reklametegnefilm for firmaet. Jeg henvendte mig derfor straks til min altid interesserede morbror Thorkild, som da også var parat til at træde hjælpende til med det samme. Dagen efter ringede han til reklamebureauet og fortalte, at hans 14-årige nevø gerne ville lave reklametegnefilm, og der blev da også truffet en aftale om, at han og jeg skulle komme ind på bureauet til en samtale et par dage senere. Onkel Thorkild fik besked på, at jeg skulle medbringe nogle af mine tegninger, så de kunne se nærmere på disse.

Det var så heldigt, at jeg foruden mine mange tegninger med forsøgsvis barokke tegnefilmsagtige figurer, også havde en serie tegninger af såkaldt seriøs karakter. Engang i 1942 havde jeg nemlig ved mors mellemkomst meldt mig til et korrespondancekursus, "Lær at tegne selv", og da jeg havde været forholdsvis flittig til at tegne de stillede opgaver, var jeg efterhånden kommet i besiddelse af et pænt antal tegninger. Disse tegninger demonstrerede bl.a.,

hvordan jeg udførte forskellige former for blyants-, tusch- og penselteknik samt hvordan jeg evnede at tegne direkte efter "naturen", dvs. tegne efter levende planter eller reale genstande.

Kurset foregik på den måde, at man fik tilsendt nogle tegne-opgaver, som man så skulle udføre og indsende til kursets adresse, hvor en eller flere professionelle tegnere bedømte resultatet og rettede med rød blyant, hvis de syntes, der var noget at rette, dvs. noget, der kunne tegnes bedre eller anderledes. Mine tegninger blev da også jævnligt tilføjet smårettelser, men i det store og hele blev de i reglen godkendt, i enkelte tilfælde endda med et par anerkendende be-mærkninger. Men at tegne "seriøst" var dengang ikke det, jeg holdt allermest af, for det virkede lidt kedeligt på mig, der meget hellere ville lave sjove fantasifigurer.

Så vidt jeg erindrer, var det en torsdag at mødet skulle finde sted, og dagen efter at jeg havde fået besked på det, bad jeg mig fri nogle timer fra kontoret den pågældende dag, med den sandfærdige begrundelse, at jeg skulle til samtale om en mulig elevplads på et reklamebureau. Hr. Vrisse knurrede og så eddikesur ud, men chefen syntes det var helt i orden og gav mig fri. Vrisse mumlede derefter noget om, at arbejdet på kontoret måtte komme i første række, da jeg endnu var prøveansat i firmaet. Chefen glattede ud og sagde, at kontoret nok klarede sig i de par timer, jeg skulle være væk.

Fra det øjeblik tror jeg faktisk, at Hr. Vrisse ligefrem hadede mig, dels fordi han var blevet irettesat af sin chef og dels fordi han så den mulighed i øjnene, at han måske skulle miste den af alle, som han bedst og mest omkostningsfrit kunne lade sine frustrationer gå ud over. "Held og lykke!" sagde den vordende skuespiller helt spontant, da vi dagen før mødet med reklamebureauet, om aftenen sammen forlod kontoret efter lukketid. Alle på kontoret havde hørt om mødet, men ingen andre sagde det mindste i den anledning.

Det var en noget spændt 14-årig - jeg fyldte 14 år den 12. juni 1943 - der i sit stiveste puds, og med en mappe med mine bedste tegninger under armen, begav sig af sted med sporvognen til Rådhuspladsen, hvorfra jeg spadserede hen til Frederiksberggade 31, hvor min onkel ville støde til, så at vi sammen kunne gå op på reklamebureauet. Dettets domicil var beliggende på førstesalen, der strakte sig fra Frederiksberggade og rundt om hjørnet og et stykke ned ad Mikkil Bryggersgade. Bydelen og Strøget kendte jeg jo allerede nogenlunde, for ikke langt fra reklamebureauet lå Disney-biografen par excellence, Metropol, og filmdistributionselskabet Gloria Film A/S, som dengang havde eneret i Danmark på distributionen af Disney-selskabets film.

På dette foto ses ejendommen på hjørnet af Frederiksberggade forrest og Mikkell Bryggersgade til højre. Hele førstesalen var i 1940'erne hjemstedet for Sylvester Hvids Reklamebureau, og skilte i vinduerne forkyndte, at her holdt dette velrenommerede firma til. Direktørkontoret lå bag de tre vinduer på hjørnet, mens tegnestuerne lå bag vinduerne ud mod Mikkell Bryggersgade. 7-Eleven butikken i stueetagen lå der naturligvis ikke dengang. – Foto: © 2009 Harry Rasmussen.

Min onkel var der allerede, da jeg ankom. Han stod og ventede på mig nedenfor den store, brede gadedør op til reklamebureauet og røg sig en af sine talrige daglige cigaretter, som han skaffede sig, på trods af, at der var tobaksrationering og praktisk talt ingen cigaretter at købe, hverken i tobaksforretningerne eller andet steds. Men det er en lidt anden historie, som jeg senere skal vende tilbage til.

Onkel og jeg gik op ad trappen til første sal og kom ind i et pænt stort forkontor, hvor der sad en receptions- og telefondame og tog imod. Thorkild fremførte, at vi havde en aftale om et møde med direktør Sylvester Hvid kl.9,30. Kontordamen bad os om at tage plads, hvorefter hun forsvandt ind ad en stor dør i baggrunden. Et øjeblik efter viste kontordamen sig i døren, som hun lod stå åben, og lod os forstå, at direktøren ventede os.

Da onkel og jeg var kommet ind på direktør Sylvester Hvids forholdsvis store hjørnekontor, hvorfra der var udsigt både til Frederiksberggade og Mikkell Bryggersgade, så vi en ret så imponerende, midaldrende skikkelse sidde bag et stort, mørkt skrivebord. Det var selvfølgelig selveste direktøren, Sylvester Hvid, som forekom at være en stor og tung mand, hvis gråsprængte tindinger røbede, at han ikke længere hørte til de helt unge. Han så lidt blegansigtet ud

og havde store, let mørkfarvede poser under øjnene. Håret var til dels sølvgråt, men øjenbrynenes noget mørkere farve vidnede om, at denne mand må have været mørkhåret i sine yngre dage. Men selvom direktøren ikke rejste sig for at give os hånden, så virkede han venlig og imødekommende, og bad os straks om at tage plads i hver sin stol foran skrivebordet.

Til stede på kontoret var også en anden midaldrende mand, der dog så ud til at være en smule yngre end direktøren, som præsenterede ham for os som tegnestecheffen Poul Petersen, som jeg snart efter fandt ud af var en dygtig plakattegner.

Efter nogle indledende bemærkninger og en ikke særlig specificeret forklaring om, hvad elevtiden som reklametegner ville indebære, bortset fra, at der ikke var noget der hed løn i elevtiden, bad Sylvester Hvid om at måtte se mine medbragte tegninger. Jeg rakte ham mappen, som jeg havde siddet og knuget under armen, for selvom han virkede venlig, var jeg dog en del nervøs og anspændt over situationen, som jeg følte ville være afgørende for min fremtid.

Sylvester Hvid og Poul Petersen kiggede nu mine tegninger igennem, og disse må åbenbart have fundet nåde for deres vistnok kritiske øjne, for Sylvester Hvid spurgte om de måtte beholde mappen med mine tegninger indtil videre. Og idet han rakte hånden frem til farvel, sagde han, at vi kunne ringe næste dag og få besked på, om bureauet eventuelt kunne bruge mig som elev. Efter at have taget afsked med Poul Petersen, forlod Thorkild og jeg kontoret og fulgtes ad til Rådhuspladsen, hvor han tog linje 16 hjemad mod Baggesensgade, og jeg en linje 2 til H.C.Ørstedesvej, og herfra med linje 3 til Niels Ebbesensvej.

Ingen sagde et ord til mig, da jeg omkring kl.11 kom tilbage til kontoret, alle sad bøjet over deres respektive arbejde. Kun kontordamen løftede blikket og sendte mig et blegt smil, da jeg trådte ind ad døren. Hr. Vrisse værdigede mig naturligvis ikke så meget som et blik eller kom kun med nogle sure eller vrisne bemærkninger den dag, men jeg frygtede for, at jeg kunne vente det værste fra hans side, især hvis det skulle vise sig, at min henvendelse til Sylvester Hvid var forgæves.

Situationen var altså ikke blevet mindre anspændt efter mit besøg hos Sylvester Hvid, og ventetiden forekom mig ulidelig og at være en evighed. Imidlertid ringede Thorkild som aftalt næste dag til Sylvester Hvid og fik den besked, at bureauet gerne ville ansætte mig som elev. Vi skulle derfor allerede samme dag komme ind på hans kontor, for at underskrive elevkontrakten, og for at jeg kunne få nærmere besked om arbejdstider og -vilkår. Jeg var jo endnu umyndig og havde følgelig ikke lov til at underskrive papirer af den art. Det blev derfor min onkel, som havde fået fuldmagt af mine forældre, der på deres og mine

vegne måtte underskrive kontrakten. I telefonen forklarede min onkel Thorkild direktør Sylvester Hvid, at det nok ville blive vanskeligt for mig igen at få fri fra mit arbejde, hvortil direktøren svarede, at det vel egentlig heller ikke var strengt nødvendigt, at også jeg mødte op.

Men den formiddag var det en meget spændt mig, der kørte på en af sine inkassoture. Det var en regnvejrsdag og selvom jeg havde fået udleveret et regnslag af firmaet, blev jeg alligevel plaskvåd i ansigtet og på benene og fødderne, og det huede mig ikke, for jeg har alle dage været uven med vådt vejr. Desuden blev regningerne og pengene lettere våde, når jeg åbnede den ligeledes udvendigt pjaskvåde taske. Det både ærgrede og gjorde mig ked af det, for dels var jeg også lidt af en perfektionist og dels vidste jeg at Hr. Vrisse ville blive ekstra gnaven, hvis jeg kom tilbage med ubetalte regninger, der havde fået nogle regndryp.

Da jeg vendte tilbage til firmaet fra den ovenfor beskrevne inkassotur og gik ind på kontoret, rejste Vrisse sig fra sin plads bag skranken og snerrede: "Gå om ad bagindgangen! Du gør jo alting vådt!". Jeg gjorde, som han sagde, og gik om og ind ad køkkendøren, idet jeg tog det våde overtøj af og tørrede mit hår med et håndklæde. Herunder kom kontordamen ud i køkkenet eller frokoststuen, som det blev kaldt, og hun sagde til mig, at min onkel havde været der, men at han ville komme tilbage senere på dagen. Hjertet hamrede i brystet på mig, da jeg hørte det og derfor spurgte hende: "Sagde han noget ellers?". "Nej, det gjorde han ikke!", svarede hun.

Jeg var naturligvis til det yderste spændt på, hvad der videre skulle ske for mit vedkommende, men foreløbig måtte jeg gå ind på kontoret ved min skrivepult og gøre regnskab. Mens jeg sad her, kom min onkel pludselig ind ad døren og gik direkte hen til mig, idet han rakte den underskrevne kontrakt frem mod mig og sagde: "Alt er ordnet! Du skal begynde på mandag!". "Ja, men så skal vi først lige ordne det med firmaet her!" svarede jeg. Onkel, som var fuldstændig uimponeret af hr. Vrisse og dennes sure miner, gik derefter hen foran skranken, bag hvilken hr. Vrisse sad og skulede, og fremførte, hvad sagen drejede sig om. Vrisse henviste imidlertid til, at det var chefen, han skulle tale med herom, og han var desværre ikke til stede lige i øjeblikket. Vrisse viste os dog utroligt nok den imødekommenhed, straks at ringe over til det andet firma, Grundejernes Forsikring, for at tale med chefen, som han kort satte ind i situationen.

Der gik ikke mere end omkring en halv snes minutter, før chefens tunge brede skikkelse trådte ind ad døren og bad min onkel og mig om at gå med ind på konferencekontoret. Hr. Vrisse fulgte som altid også med. Onkel forklarede chefen, hvad det hele gik ud på, og tænk, den venlige mand sagde, at de jo godt

nok var kede af at skulle af med mig, men at han da meget vel kunne forstå, at jeg var nødt til at tænke på min fremtid. Han sagde også noget om, at jobbet hos ham ikke rigtig kunne være noget for mig, når jeg nu brændte så meget for at komme til at lave tegnefilm.

Til min store og behagelige overraskelse, gav selv Hr. Vrisse ham ret, og hans så godt som altid sure eller vrisne ansigtsudtryk mildnedes svagt af en lidt anstrengt grimasse, som vist skulle forestille et smil. Faktisk tror jeg, at han inderst inde glædede sig ved tanken om, endelig at skulle slippe af med en forkælet mors dreng, som han helt bestemt mente, at jeg var.

På det tidspunkt havde jeg været ansat i næsten tre uger i Husejernes Abonnement, hvilket omtrent svarede til den aftalte prøvetid. Det var normalt en kontraktlig forpligtelse, at den ansatte så vel som firmaet havde en uges opsigelsesfrist. Men selv om denne frist ikke gjaldt i prøvetiden, så forventedes det, at den prøveansatte gennemførte prøvetiden. Men i betragtning af den specielle situation, valgte chefen at se bort fra normal praksis, så at jeg faktisk kunne holde op allerede samme dag efter arbejdstids ophør. Mit hjerte var ved at sprænges af lykke over mit store held, og især over, at jeg efter den aften kl. 18,15 for altid skulle være fri for at møde op på det triste kontor og agere prygelknabe for Hr. Vrisse's lunefulde og sur-vrantne sind. I denne stemning af befrielse forløb resten af dagen derfor udmærket godt.

Før han sagde farvel og gik, overlod onkel Thorkild kontrakten med Sylvester Hvid til mig, og dette klenodie anbragte jeg i min taske, idet jeg omhyggeligt sørgede for, at det ikke skulle blive fedtet til af min madkasse. Sent på eftermiddagen blev lønningerne udbetalt, hvilket skete i små flade, brunlige lønningsposer. Uden på posen stod den ansattes navn, hvor mange timer den pågældende havde arbejdet i den forløbne uge, og hvor mange kroner og ører vedkommende skulle have udbetalt. Eftersom jeg ikke havde fået løn i de første to uger, var det min første løn og lønningspose nogensinde, og jeg var naturligvis en smule stolt, da jeg fik den og åbnede den og talte pengene efter. Imidlertid var der den hage ved min første løn, at den var beregnet fra mandag til og med lørdag, men jeg havde jo fået lov til at holde op allerede samme dag. Det sagde jeg til kassereren, som derefter henvendte sig til Hr. Vrisse, som igen henviste til chefen, der imidlertid opholdt sig på sit kontor i det andet firma. Kassereren ringede over til dette og fik chefen i tale og forelagde problemet for denne. Efter et kort øjeblik's samtale lagde kassereren telefonen og sagde henvendt til mig: "Chefen sagde, at der ikke skal trækkes for lørdagen i Deres løn!". Tænk, hvilken storslået gestus: en foræring på omkring et par kroner, som dengang var for penge at regne!

Da uret havde slået seks slag og yderdøren var blevet aflåst, begyndte jeg uden videre at sætte kassebøgerne på plads, og da det var gjort, gik jeg hen til min pult og hentede de ting, der skulle afleveres til Hr. Vrisse, inden jeg selv gik. De andre ansatte havde travlt med at rydde op på deres respektive pladser og efterhånden som de blev færdige, gik de ud i baglokalet for at hente deres overtøj. Da de forlod kontoret, sagde de hver især pænt "Farvel! og held og lykke!" til mig. Den vordende skuespiller, som gerne ville gælde for lidt mere end de andre, sagde: "Goodbye, young mr. Disney!" og smilte skælmsk til mig, idet han strøg sit velkæmmede hår tilbage med en lidt koket bevægelse.

Efter at alle havde forladt kontoret, bortset fra Hr. Vrisse, blev der helt stille på kontoret, bortset fra vægurets tikkende lyd, som hakkede sekunderne ud. Hr. Vrisse sad som sædvanlig bøjet over sit skrivebord og ignorerede mig fuldstændig, da jeg kom ind ude fra baglokalet, hvor jeg havde hentet min taske og jakke. Han sagde ikke et ord, da jeg gik hen mod hoveddøren, idet jeg ganske lavmælt sagde: "Farvel!" og åbnede døren og gik ud i friheden. Selv solen var brudt igennem skyerne og regnen holdt op, hvilket satte humøret et par ekstra grader i vejret. Nu gjaldt det om at komme hjem og fortælle mine forældre og søskende og bagefter mine kammerater, om den store lykke, der i dag var overgået mig.

Chefen var ikke til stede denne sene eftermiddag, men var ude i byen i et eller andet ærinde, så han og jeg fik ikke sagt farvel til hinanden. Det ærgrede mig lidt, ligesom jeg følte det lidt irriterende, at Hr. Vrisse ikke havde fundet det på sin plads, at sige farvel til mig. Men den dårlige stemning vejredes bort som dug for solen, da jeg for altid lukkede døren ind til kontoret efter mig. Det føltes som at få en uventet gave.

Min cykel stod omme bag ved kontorbygningen, i hast fik jeg cykelspænderne på og satte mig op og svingede ud fra indkørslen og op ad Niels Ebbesensvej. En ubeskriveligt lyksalig følelse fyldte mit sind: Endelig fri og med udsigt til om få dage at skulle begynde det rigtige eventyr, som jeg havde drømt om siden jeg som 7-årig for allerførste gang i mit liv havde set en tegnefilm i provinsbyen Nykøbing Falster.

(Fortsættes i afsnit 51)